

מדרג
המחשבה בעמוד 4
לחידוד

מעידן הפרשה

כל מטרתנו בהפלת העגל היא זיכוי הרבים. קחו חלק בהפלת העגל וזכו למחנות הנפלאות שמצטייחים חכמנו זכרונם לברכה: "כל המזכה את הרבים, אין הטא בא על ידו" (פרקי אבות) "כל המזכה לאחרים, אותה הזכות עומדת לו ואינה סרה ממנו" (הזוהר הקדוש) מותר להדפיס, ללגם, לשכפל ולהפיץ את העגל כנאמרו: "אין חפץ ה' כי אדם בני שמוכה את הבריות" (חסד לאברהם)

פרשת תצווה | תש"פ

תוכן עניינים

1. דברי תורה לפרשת השבוע.....
2. ענייני שבת קודש.....
2. סיפור לכבוד שבת קודש.....
3. ידיעות השבת.....
4. שאלה לפרשת השבוע.....
4. לחידודי.....
3. מעיין הדף היומי.....

מדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה (רש"י)

וקשה בפר' בהעלותך על הפסוק (במדבר ת, ב) "בהעלותך את הנרות", אומר רש"י "מעלה היתה לפני המנורה שעליה עומד הכהן ומיטיב", למה כאן לא מפרש רש"י כך, וי"ל בפר' בהעלותך נאמר אל הכהנים בכל הדורות, אבל "ויקחו אליך שמן זית זך" נאמר למשה שהיה משמש בעבודת המשכן בשבעת ימי המלוכה, ועליו אמרו חז"ל (שבת צב.). גבהו של משה היה עשר אמות, היינו הרבה יותר מגובהו של מנורה שהיה י"ח טפחים שהם שלוש אמות, ממילא בכדי להדליק את המנורה משה לא היה צריך לעלות במדרגות, לכן אמר רש"י טעם אחר בתיבת "להעלות נר תמיד" (פניני קדם).

"ואתה הקרב אליך את אהרן" (כה, א)

פעם אחת, בשמחת תורה בישיבתו של החפץ חיים, בשעת חדוה והתלהבות עילאית, ביקשו התלמידים להרים את החפץ חיים ולרקוד עמו, אולם הוא לא נתן להם ואמר, כי על פי התורה אסור להרים בן אדם למעלה ממה שהוא באמת, שאם לא כן, היה נאמר כאן, ואתה 'הרם' אליך את אהרן. ומזה שנאמר, ואתה הקרב, משמע שרמז רמזה לנו התורה הקדושה, שאין להרים אדם למעלה ממה שהוא באמת. החפץ חיים היה מסביר, שכבוד אינו אלא עלבון. משל למה הדבר דומה, לבן מלך ששקע בתאוות, ובתור עונש שלל המלך ממנו את תארו וגרשו למדינה רחוקה. אנשי המדינה ההיא לא ידעו על כך, וחלקו לו כבוד מלכים גם בזמן גירושו, כשהולכיהוה לרצות את עונשו אפשר לתאר מה הרגיש בן המלך באותה שעה, בהעלותו על דעתו את נחיתותו ומעמדו הירוד והשפל. כך אני מרגיש, היה מסיים החפץ חיים, בזמן שהבריות טועים בי ומכבדים אותי, ואנכי יודע בלבי את שפלות מצבי ופחיתות ערכי. (המאורות הגדולים)

"ואתה הקרב אליך את אהרן" (כה, א)

במדרש שמות רבה (פרשה ל"ז) מובא, שבשעה שירד משה רבינו מהר סיני וראה את ישראל כשהם עסוקים במעשה העגל, הביט וראה את אהרן אחיו שהיה עומד ליד עגל הזהב ומקיש עליו בפטיש. למעשה, כוונתו של אהרן היתה לעכב את בני ישראל מלעבוד את העגל, משום כך התמהמה בעשייתו, אולם משה רבינו חשב שהיה אהרן שותף עמהן, והיה בליבו עליו. אמר לו הקדוש ברוך הוא: משה, יודע אני את כוונתו של אהרן שהיא לטובה! משל לבן מלך שזחה עליו דעתו ונטל את חפירה כדי לחתור מערה מתחת לארמון אביו. ראה מחנכו של בן המלך את מעשיו ואמר: אל תייגע את עצמך בחפירה זו, הדבר לא לפי כבודך ולא לפי כוחותיך, תן לי ואני אחפור... ראה המלך את המחנך כשהוא חותר מתחת לארמון, הבין מה אירע ואמר: יודע אני מה היתה כוונתך, בשכר מעשה זה שעשית אמנה אותך לשר הממונה על כל ענייני הארמון! כך בשעה שאמר ישראל לאהרן: "קום עשה לנו אלהים", אמר להם אהרן: "פרקו נזמי הזהב", וכך טען להם: אני כהן, אני אעשה אותו ואקריב לפניו... הוא לא נתעסק אלא כדי לעכב עד שיבא משה. אמר לו הקדוש ברוך הוא: אהרן, יודע אני מה היתה כוונתך, בשכר זה אין אני ממנה על קרבנותיהן של בני אלא אותך, שנאמר: "ואתה הקרב אליך".

ענייני שבת קודש

סיפור מאת

הרב חיים זאיד שליט"א

דוגמה אישית

מקור הברכה (ג')

נעבור לנקודה השלישית: שבת קודש היא "מקור הברכה", ואין מפסידים משמירתה. וכמו שאומר הזוהר הקדוש: "כל שתיך יומין, מינה מתברכין" [כל הששה ימים, מיום השבת מתברכים]!

סיפר אחד המרצים: יום אחד יצא לי לנסוע עם נהג מונית. במהלך השיחה התפתחה בינינו שיחה לבבית, ובין הדברים שאלתינו: הגד לי, כמה שעות ביום הינך 'מתגלגל' בכביש...? השיב לי: בין 16-12 שעות. מיד העמדתי פנים מתמיהים: 16 שעות? ובכן, בודאי עשית מהמונית כבר שלוש דירות... פרץ הנהג בצחוק, התכופף על ההגה ואמר: שלוש דירות... אדוני! את המשכנתא על דירת השלושה חדרים שיש לי איני מצליח לחסל בכל חודש, אם לא עם הלוואות ומינוסים, ואתה מדבר על שלוש דירות?! לא ציפיתי לתשובה אחרת, אך שוב העמדתי פנים מתמיהות: מה, 16 שעות אתה מתגלגל בכביש ואינך מצליח לכסות משכנתא בסוף החודש...?! אני אב לעשרה ילדים, לומד בשיבה, נותן הרצאות פה ושם, מרוויח עשירית ממך ואולי פחות, וברוך ה' אין לי שום חוב על דירתי. חיתנתי את ילדי ועזרתי אף להם לרכוש דירות, וברוך ה' אני חי בהרחבה! תמה אותו הנהג ובפליאה אמיתית הגיב: אתה אומר אמת...?! השבתי לו: למה לא תאמין לי שאני אומר אמת, הלא אני בהחלט האמנתי לך על אף שהינסי" שלך לא פחות גדול מהנס שלי...?!

הרצינו פניו של אותו נהג ובקשתו בפיו: ובכן, בבקשה תן לי הסבר לתופעה מוזרה זו.

וכך השבתי לו: אמשול לך משל. דיירים דרים בבנין אחד, "טנק" של מים מונח על גב בתייהם המספק מים לכל אחד מהם דרך צינור התקוע בו, וממנו זורמים המים לבתים. במשך הזמן התיישנו הצינורות, העלו סדקים, צברו חלודה, לכלוך ואבן. חלק מהדיירים החליפו את הצינורות לחדשים, וכמובן שהמים שזרמו לבתיהם שבו להיות זכים ונקיים. אולם חלק מן הדיירים נשארו עם הצינורות הישנים, וברור שהתוצאות היו בהתאם: מים רבים התבזבזו בכך שברחו מן החורים ומן הסדקים שבצינורות, וגם מה שירד לביתם היה מלוכלך בשברירי חלודה, אבן ולכלוך. הפתרון היחיד שנותר להם - להזדרז להחליף את הצינורות הישנים לחדשים.

כך - הקב"ה הוא טוב, וכנאמר (תהלים קמה ט): "טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו", והוא זן את העולם כולו, נותן לחם לכל בשר, בחן בחסד ברווח וברחמים רבים. אולם לא תמיד רואים בני האדם את הטוב של הקב"ה כמו שהוא באמת, והסיבה לכך פשוטה: תלוי איזה צינור מכין האדם כדי להוביל את הטוב של הקב"ה עד לביתו. מאת הקב"ה יוצא רק טוב, מים זכים וטובים, אך הדבר תלוי במקבלים. אם המקבל מכין צינור טוב, נקי וחדש, הרי שיטנה ברכה גדולה בכל טיפה וטיפה שיורדת אליו מאת ה'. אולם אם המקבל משתמש בצינור חרוך וסדוק, ישן ומעופש, הרי שהשפע היורד אליו מתקלקל ואין בו ברכה. ובכן, דע לך ידידי, שהצינור הוא "שבת"!! שבת - מקור הברכה! מקור - היינו סיבת כל ההשפעות. יהודי השומר שבת מכין בכך צינור נקי המאפשר זרימה להמשכת השפע, אולם זה אשר איננו שומר שבת, הרי שעם כל הטוב שהכין לו הבורא - היאך ירד אליו טוב זה?! הרי הצינור שהכין - חרוך, סדוק, ומלוכלך!!

זכיתי ברוך ה' למסור שיחות במלון סיפורי בכינת עם ארגון הידברות.

בליל שבת, בשעה 00:23 בלילה, ירדתי לעיר לחפש בית כנסת פתוח כדי ללמוד בשקט כשעתיים מסכת שבת, שבה אני אוהז בלימודי.

לא מצאתי בית כנסת פתוח הרבה זמן, והנה סוף סוף הקב"ה מסייע בידי וברוך ה' אני מוצא בית כנסת פתוח, "אוהל חנה", אך לצערי דווקא גמרא מסכת שבת הייתה חסרה ולא מצאתי אותה על המדף.

מיד זעקתי לבורא עולם: "אני מקבל על עצמי לא ללכת לישון במלון עד שתהיה לי גמרא ללמוד בה". התפללתי, ביקשתי לראות מה כוחה של תפילה על אהבת תורה.

לפתע נכנס לבית הכנסת יהודי עם גמרא בידו. אני שואל אותו: "איזו גמרא אתה מחזיק?" "מסכת שבת". לקחתי ושמחתי.

אותו יהודי שאל אותי מי אני, כי הפרצוף מוכר לו. אמרתי לו שקוראים לי חיים זאיד, והוא התלהב מאוד. ואז הוא מספר לי דבר מדהים: לאחר סעודת השבת הוא קרא ב"משכן שילה" סיפור שלי שסיפרתי על חומרת הגזל.

הוא סיפר זאת לאשתו, והיא אמרה לו: "רוץ תחזיר את הגמרא מסכת שבת, לקחת מבית הכנסת ולא החזרת, זה גזל!". "לכבודך אני מחזיר אותה", אמר לי, "בזכות הסיפור שסיפרת וחיזקת אותנו".

ידיעות השבת

כל השאלות והחידות הם מהמשנה ברורה ושולחן ערוך (אורח חיים)

- א. מדוע צריכים להרבות בשבת בפרות, מגדים ומיני ריח? (סימן רצ)**
  - ב. מה נוהגים לקבוע אחר סעודת בבוקר? (סימן רצ, סעיף ב')**
  - ג. והאם מותר לקבוע סעודה באותו זמן? (סימן רצ, סעיף ב')**
- כללי השתתפות----

בין הפותרים נכונה תערך הגרלה חודשית, על 2 עלונים.

את התשובות ניתן לשלוח למייל kun.y@inn.co.il יש לציין את שמו של השולח ובסוגרים איזה הקדשה רוצים (לע"נ/ להצלחת/ לרפואת/ לזיווג הגון/ וכי', ופלוגי/ בן פלוגי/ת).

תשובות לשאלות אלו אפשר לשלוח עד ראש חודש ניסן (תשובות שיגיעו אחרי הזמן לא השתתפו בהגרלה!)

הרה"ג פה מפיק מרגליות הרב פנחס פרידמן שליט"א ראש הכוללים דחסידי בעלזא בסיום למסכת ברכות: "אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא, תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך, אל תקרי בניך אלא בונדך. שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול. יהי שלום בחילך שולה בארמנותיך, למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, למען בית ה' אלהינו אבקשה טוב לך. ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום." הנה מה טוב ומה נעים, בסיום למסכת הראשונה בשי"ס מסכת ברכות, להתבונן ולהשתעשע בדברות קדשו של רבינו ה"חתם סופר" (דרשות ח"א דף קפג טור ב), שפותח לנו שערי אורה בביאור מאמר נשגב זה בלשון קדשו: "אמרו חז"ל תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, והכוונה הנכונה בזה, דהנה כי כל המדות נבראו מאת הבורא יתברך שמו, מדות הבושה והעזות, הגאווה והענוה, והשלום והמחלוקת, ואי אפשר לעולם בלי שום מדה מהמדות, ואי אפשר לומר שתעקר מדה אחת מכל וכל, אך ראוי להשתמש בהם במקומות הראויים. והנה המחלוקת נאה ויאה לעוסקי בתורה ופלפולה ועולים בהר ה' ומקום קדשו, זה יאמר לפי שכלו וזה לפי שכלו, עד כי יכריח אחד את חברו להעמידו על האמת כמחלוקת שמאי והלל, ועל ידי זה לא יהא אחיזה לקליפה לגרום מחלוקת בעולם וכי, ועל דרך זו מרבים שלום בעולם, שמחלוקותם גורם הסתלקות אחיות הנחש הקליפה. אמנם בשעה שמתעצלים מלעסוק בתורה ופלפולה ושלום ביניהם, מתעוררים תאוותם ואינם מסתפקים במה שיש להם, ולבם פנוי לפנות אחרי הבלי העולם הזה ופיתויו, ומתקנאים איש ברעהו, והנחש מתגרה להרבות מחלוקת ביניהם, כי אי אפשר לעולם בלא מדה זאת, וכיון שלא תמצא בקדושה על כרחך תמצא בטומאה." על פי יסוד נשגב זה מפרש ה"חתם סופר" מה שדרשו במדרש (ב"ר סה-כ) מקרא שכתוב (בראשית כז-כב): "הקול קול יעקב והידים ידי עשו, בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות אין הידים ידי עשו, ואם לאו הידים ידי עשו." כי בשעה שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות מתוך פלפולא וריתחא דאורייתא שמפלפלים זה עם זה בתורה, אין ידי עשו שולטות להילחם עם ישראל. בדרך זו הוא מבאר השורש של מלחמת עמלק, כמו שכתוב (שמות יז-ח): "ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידיים", ודרשו בגמרא (סנהדרין קו.): "ברפידיים – ברפיון ידים, שרפו ידיהם מדברי תורה." לפי האמור הכוונה בזה, כי מאחר שנתעצלו ישראל ורפו ידיהם מלפלפל ולהילחם בדברי תורה: "ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידיים", נתנו בזה כח לסטרא אחרא להילחם עם ישראל. לפי זה הוא מפרש כמין חומר מה שכתוב (שם יא): "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק." על פי מה שמצינו בגמרא (ב"ק צב.) כי עצמותיו של יהודה היו מגולגלים ארבעים שנה במדבר, ולא היה יכול לבוא אל מקום מנוחתו בגן עדן, על שאמר ליעקב אביו (בראשית מד-לב): "אם לא אביאנו אליך וחתאתי לאבי כל הימים." עד שהתפלל משה שיכנס לגן עדן, ועדיין לא היה יכול לפלפל עם החכמים בגן עדן, התפלל עליו משה (דברים לג-ז): "ידי רב לוי, שיוכל לפלפל עם החכמים בתורה. מבואר מזה כי הביטוי "ידי רב לוי" על הכח לעסוק בפלפול התורה. את החידוש הזה אינו מוכר לעולם, אף לא במחיר של שבעים מיליון דולר!!! והנה ידוע כי בכל תלמיד חכם יש ניצוץ ממש רבינו, כמו שמצינו בגמרא שנהגו האמוראים לומר זה לזה (שבת קא: סוכה לט. ביצה לח.): "משה שפיר קאמרת". הנה כי כן זהו רמז הכתוב: "והיה כאשר ירים משה ידו", כאשר התלמיד חכם שנקרא משה ירים את

"ידו" בפלפולא דאורייתא להילחם מלחמתה של תורה, "וגבר ישראל", כי על ידי זה הם מחלישים כח המלחמות שמצד הקליפה. "וכאשר יניח ידו", שאין תלמידי חכמים עוסקים בפלפולא ומלחמתה של תורה, יש ח"ו כח לסטרא אחרא להילחם כנגד הקדושה, "וגבר עמלק" חס ושלום. אלו דבריו הקדושים. ויש לציין מקור נפלא לדברי ה"חתם סופר" במדרש שוחר טוב (תהלים לה-א): "לדוד ריבה ה' את יריביו". מתמה המדרש: "יכול עבד בשר ודם לומר כך לבעליו, ריבה אדוני אויבי וצא והלחם עליי". ומתוך המדרש: "הקדוש ברוך הוא אמר לדוד, עסוק בתורה ואני לוחם את מלחמתך, וכן משה אומר, על כן יאמר בספר מלחמות ה', אם עסקתם בתורה שנכתבה בספר אני נלחם על ידיכם, לכך אמר דוד ריבה ה' את יריביו." על פי דבריו הקדושים של ה"חתם סופר" יפתח לנו פתח לפענח חידה שתומה בענין כיבוש העיר קרית ספר, כמו שכתוב (יהושע טו-טז): "ויאמר כלב אשר יכה את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסה בתי לאשה, וילכדה עתניאל בן קנו אחי כלב." דרשו על כך חכמינו ז"ל בגמרא (תמורה טז.) כי בימי אבלו של משה רבינו אחרי פטירתו, נשתכחו מיהושע שלוש מאות הלכות, ועל כך התכוון כלב באומרו: "אשר יכה את קרית ספר ולכדה", היינו מי שיגלה את ההלכות שהשתכחו, עד שבא עתניאל בן קנו והחזירן בפלפולו. ודקדקו המפרשים הלא מבואר בגמרא (שבת סג.): "אין מקרא יוצא מידי פשוט", אם כן איך הוציאו חכמינו ז"ל מקראות אלו מידי פשוט. ונראה לבאר דברי חכמים וחידותם על פי מה שמצינו כשצרו ישראל על העיר יריחו לכבושה (יהושע ה-ג): "ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא והנה איש עומד לנגדו וחרבו שלופה בידו, וילך יהושע אליו ויאמר לו הלנו אתה אם לצרינו

שאלה לפרשת השבוע

פעמון זהב ורמון פעמון זהב ורמון על שולי המעיל סביב – הפעמון בא להשמיע קול, כמו שנאמר בהמשך הפסוקים "ונשמע קולו בבואו אל הקודש", אם כן היה צריך להיות לכל שולי המעיל רק פעמונים, ולשם מה באו הרמונים העשויים כדי להשתיק את קולם של הרמונים? אם יש צורך בהשמעת הקול מה התועלת בהשתקתו?

בין הפותרים נכונה תוגרל הקדשה על ארבעה גליונות, שם הזוכה יפורסם בגליון הבא בעז"ה.

את התשובות ניתן לשלוח למייל kun.y@inn.co.il עד יום רביעי א' אדר בשעה 16:00 (תשובות שיגיעו אחרי הזמן לא ישתתפו בהגרלה!) יש לציין את שמו של השולח ובסוגרים איזה הקדשה רוצים (לענין/ להצלחת/ לרפואת/ לזיווג הגון/ וכו', ופלונת/ בן פלוני/ת).

בעז"ה נביא מהתשובות בגליונות הבאים.

הזוכה בעלון לפרשת יתרו: אלחנן פרנקל.

העלון מוקדש: אפריים פרנקל, משה קליגר, להצלחת לומדי הכולל נר אברהם בחדרה.

ויאמר לא [לא באתי לעזור לאויבי ישראל], כי אני שר צבא ה' עתה באתי". וביארו בגמרא (מגילה ג.) שהמלאך בא להוכיח את יהושע על שלא עסקו ישראל בתורה כי היו טרודים במלחמה: "אמר לו [המלאך] אמש בטלתם תמיד של בין הערבים ועכשיו בטלתם תלמוד תורה. אמר לו [יהושע למלאך] על איזה מהן באת [על ביטול העבודה או על ביטול תורה]. אמר לו, עתה באתי [באתי על של עכשיו שביטלתם את התורה]. מיד וילך יהושע בלילה ההוא בתוך העמק, אמר רבי יוחנן מלמד שלן בעומקה של הלכה". נמצינו למדים מזה כי העיון בעמקה של הלכה יש בה סגולה לנצח את המלחמה. לפי דברי ה"חתם סופר" יש לומר הביאור בזה, כי המלאך הוכיח את יהושע על שלא עסק בתורה במלחמה על ירחו, כדי ללמדו בכך שעיקר כח הכיבוש של עם ישראל הוא על ידי שנלחמים מלחמתה של תורה, כי אם אין נלחמים בתורה נותנים בזה כח לאויבי ישראל להילחם עם ישראל. לכן כדי לתקן ענין זה: "מיד וילך יהושע בלילה ההוא בתוך העמק", שלן בעומקה של הלכה בפלפול דאורייתא, ועל ידי זה החליש את הכח של אויבי ישראל שלא יוכלו להילחם עם ישראל וכבש את ירחו בקלות. מעתה יאירו עינינו להבין ענין הכיבוש של קרית ספר, כי אמנם מדובר כפשוטו שהיו עוסקים בכיבוש העיר, אבל לא הצליחו לכבושה כי כוחם של האויבים היה חזק מאד להשיב מלחמה השערה, והשיג כלב ברוח קדשו כי הסיבה לכך היא, משום שבימי אבלו של משה נשתכחו שלש מאות הלכות, וצריך גברא רבה שכוחו גדול במלחמתה של תורה להחזיר ההלכות שנשתכחו בפלפול דאורייתא, ועל ידי זה יחליש כוחם של אויבי ישראל בקרית ספר שלא יוכלו להילחם כנגד ישראל. וזהו שאמר כלב: "אשר יכה את קרית ספר ולכדה", מי שיכבוש את קרית ספר בכח הפלפול במלחמתה של תורה שיחזיר את ההלכות שנשתכחו, "ונתתי לו את עכסה בתי לאשה". על כך נאמר: "וילכדה עתניאל בן קנז", מגלים לנו חכמינו ז"ל שבכח פלפולו במלחמתה של תורה החזיר את כל ההלכות שנשתכחו, ובזכות זה החליש כח המלחמה של אנשי קרית ספר שלא יוכלו להילחם כנגד ישראל, ועל ידי זה הצליחו ישראל לכבושה. נמצא כי הפשט על כיבוש קרית ספר והרמוז על ההלכות שנשתכחו שהחזיר בפלפולו, שני הדברים עולים בקנה אחד כפתור ופרח. (מתיקות הדף היומי גיליון 7)

לחידודי- מדור לחידוד המחשבה

כמה פעמונים היו במעיל של הכהן גדול ולמה הם מרמזים?

(מקורות: זבחים פח:)